

ZÁSADY CHOVÁNÍ SOUDCE
*vytvořené na základě návrhu kodexu chování soudců
zpracovaného v roce 2001 v Bangalore,
přijátého skupinou justičních odborníků
usilujících o posílení etiky v soudnictví
a podrobeného přezkumu na zasedání zástupců vysokých soudních orgánů
konaného v Haagu v roce 2002*

Preambule

VZHLEDEM K:

- významu principu práva na spravedlivý proces zakotveného v mezinárodních dokumentech týkajících se lidských práv, ústavních a zákonných předpisech, právních zvyklostech, úmluvách o výkonu soudnictví a soudní praxi,
- významu odborně způsobilého, nezávislého a nestranného soudního orgánu pro ochranu lidských práv, dodržování ústavnosti a právního státu,
- významu řádného výkonu soudnictví pro výkon všech dalších práv,
- významu důvěry veřejnosti v systém soudnictví a jeho morální autoritu a nezávislost v moderní demokratické společnosti,
- nezbytnosti, aby soudci, jako jednotlivci i stav, chápali a ctili soudcovskou funkci jako projev důvěry veřejnosti a snažili se udržet a posílit důvěru v soudní systém,

vznikly **NÁSLEDUJÍCÍ ZÁSADY**, jejichž smyslem je stanovení norem etického chování soudců. Mají sloužit soudcům jako vodítko a poskytnout soudnictví rámec a interpretační základ pro úpravu chování soudců. Jejich účelem je rovněž napomoci členům výkonných a zákonodárných orgánů, příslušníkům ostatních právnických profesí a široké veřejnosti lépe porozumět a podporovat soudnictví. Vycházejí z předpokladu, že soudci se za své chování zodpovídají příslušným nezávislým a nestranným orgánům a nenahrazují, ale doplňují stávající systém.

Nezávislost

Soudcovská nezávislost je pilířem právního státu a zárukou práva na spravedlivý proces. Soudce je povinen hájit soudcovskou nezávislost v osobním i profesním životě.

I.1. Soudce vykonává svou funkci nezávisle, na základě vlastního hodnocení skutečností a svědomitého výkladu a aplikace zákona. Nepodléhá žádným vlivům, zájmům, zásahům, nátlaku a výhrůžkám.

I.2. Soudce podporuje kontrolu plnění soudcovských povinností i vysokých nároků na chování soudců, směřujících k posílení důvěry veřejnosti v soudnictví, která je nezbytným předpokladem jeho nezávislosti.

Nestrannost

Nestrannost je základním předpokladem a znakem výkonu funkce soudce.

II.1. Soudce vykonává svou funkci vždy nestranně, nezaujatě a bez předsudků.

II.2. Při výkonu funkce i v osobním životě se soudce vždy chová způsobem, který neohrožuje důvěru odborné i laické veřejnosti, jakož i stran řízení, v jeho nestrannost. Vyvaruje se chování, které by mohlo vést k jeho vyloučení z projednávané věci.

II.3. Soudce se zdrží projevů, které by mohly ovlivnit výsledek řízení nebo vzbudit pochybnost veřejnosti o nestrannosti řízení, a to jak ve věcech, které osobně projednává, tak i v ostatních věcech. Se zástupci sdělovacích prostředků jedná otevřeně, při zachování požadavku nezávislosti a nestrannosti soudní moci.

Bezúhonnost

Bezúhonnost je nezbytným předpokladem řádného výkonu a důvěry veřejnosti v řádný výkon funkce soudce.

III.1. Soudce se chová tak, aby jeho chování nesnižovalo vážnost soudcovského stavu. Při plnění své funkce i v osobním životě se vyvaruje jednání, které by mohlo ohrozit jeho bezúhonnost a tím vážnost soudcovského stavu a podrobuje se omezením z toho plynoucím.

III.2. Důležitý je nejen samotný výkon spravedlnosti, ale i to, aby soudce svou bezúhonností a důvěryhodností přispíval k tomu, aby jeho rozhodnutí byla veřejností vnímána jako spravedlivá.

III.3. Soudce je oprávněn zakládat a být členem organizací sdružujících soudce nebo zastupujících jejich zájmy.

III.4. Při výkonu funkce soudce nepřijímá dary, výhody, či jiná plnění, která by mohla vzbudit dojem, že jsou poskytována v souvislosti s výkonem jeho funkce, a nepřipustí, aby takové dary, výhody, půjčky či plnění přijímala osoba, která je vůči němu v postavení podřízeného, člena rodiny nebo s ním žije v domácnosti.

III.5. Soudce odpovědně vystupuje při správě vlastního majetku a majetku své rodiny a uzavírá jen takové závazky, jejichž plnění není na újmu řádnému výkonu soudcovské profese, a své finanční záležitosti je povinen uspořádat tak, aby jich nemohlo být využíváno k nepřipustnému ovlivňování jeho, členů jeho rodiny a osob, žijících v jeho domácnosti. Soudce usiluje o to, aby stejným způsobem vystupovali i příslušníci jeho rodiny a osoby žijící s ním v jeho domácnosti.

Důstojnost

Důstojné vystupování při výkonu funkce i v soukromém životě je pro každého soudce samozřejmostí.

IV.1. Soudce se při plnění své funkce vyvaruje nevhodného vystupování, projevů, i všeho, co by mohlo vzbudit takový dojem.

IV.2. V řízení před soudem soudce vždy zachovává důstojnost a pořádek. Ke stranám řízení, jejich zástupcům, svědkům a dalším osobám se chová zdvořile, korektně a trpělivě. Stejně chování vyžaduje od stran řízení, zástupců, soudních osob, jakož i všech, kteří jsou mu podřízeni.

IV.3. Zdvořilé a korektní vystupování je soudci vlastní i mimo řízení před soudem, zejména jednání se zaměstnanci soudu.

IV.4. Při jednání se zástupci sdělovacích prostředků je soudce vstřícný a zdvořilý. Nepokládá-li osobní sdělení za vhodné, odkáže zástupce sdělovacích prostředků na příslušného tiskového mluvčího.

Rovnost

Zajištění rovnosti před soudem je základním předpokladem řádného výkonu funkce soudce.

V.1. Soudce se při své činnosti vždy vyvaruje jakéhokoli projevu diskriminace. Přístupuje stejně ke každému, ať již jde o strany řízení, svědky, příslušníky jiných právních profesí, zúčastněné osoby a jiné soudce.

V.2. Soudce zabrání zaměstnancům soudu a jiným osobám, které jsou mu podřízeny, aby ať již otevřeně nebo skrytě diskriminovali osoby vystupující ve věci a nedovolí, aby takovým způsobem jednali strany a zástupci stran řízení.

Odbornost

Odborná způsobilost a pečlivost jsou základními předpoklady pro řádný výkon soudcovské funkce.

VI.1. Soudcovské povinnosti mají pro soudce přednost před veškerými jeho jinými profesními činnostmi. Soudce se rovněž věnuje i jiným úkolům, významným pro výkon soudcovské funkce a chod soudu.

VI.2. Soudce soustavně prohlubuje své odborné znalosti, využívá možností odborné přípravy a dalšího vzdělávání nabízených v rámci soudnictví i mimo ně, sleduje též vývoj mezinárodního práva.

VI.3. Soudce neopomíná prohlubovat a rozvíjet i další své znalosti, zkušenosti a osobní kvality, které jsou důležité pro řádný výkon jeho povinností a pro jeho působení na veřejnosti jako významné osobnosti.

VI.4. Soudce plní všechny své povinnosti podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.